

Taal- en rekenbeleid

het Eligant Lyceum

In dit document wordt de werkwijze voor taal- en rekenachterstanden en voor de ondersteuning en versterking van de talen beschreven.

contactpersoon: Arnold van Gessel
rector@eligant.nl
instemming deelraad Eligant 27 – 06 – 2022

Inhoud

Inhoud.....	1
1 Onderwijsaanbod.....	2
2 Taalbeleid	2
2.1 Actualiteit in de klas	2
2.2 Vrij lezen	2
2.3 Niveau in beeld	3
2.3.1 Aansluiting leerlingvolgsysteem vorige school	3
2.3.2 Leerlingvolgsysteem Eligant Lyceum	3
3 Maatwerk in de middenbouw en bovenbouw.....	4
4 Rekenen.....	4
5 (Moderne) vreemde talen in de onderbouw	5
5.1 Praktische uitwerking onderwijs moderne vreemde talen.....	5
5.2 Maatwerk in het volgen van de moderne vreemde talen	6
6 Wettelijke ontheffing in de bovenbouw	7
6.1 Doorstroom van havo naar atheneum.....	7
7 Dyslexie	8
7.1 (In aanmerking komen voor) hulpmiddelen bij dyslexie	8
Bijlage 1: procedure hulpmiddelen en/of vrijstelling	9
Bijlage 2: onderwijsfaciliteiten ter ondersteuning.....	10

1 Onderwijsaanbod

Op het Eligant Lyceum volgen de leerlingen in leerjaar 1 en 2 onderwijs binnen negen vakken/leergebieden: Nederlands, Engels, Duits, Frans, wiskunde, bewegingsonderwijs, kunst, 'mens & wereld' en 'onderzoek & ontwerpen'. De leerlingen van het gymnasium volgen daarnaast ook klassieke talen (Latijn en Grieks). Leerlingen krijgen voor elk vak elke week één uur les. De rest van de tijd kiezen zij zelf welk vak zij volgen in de maatwerkuren.

Het onderwijsaanbod is gebaseerd op de wettelijk vastgestelde referentiekaders. Voor Nederlands is dat het *referentiekader taal*, voor rekenen het *referentiekader rekenen* en voor de moderne vreemde talen (Engels, Frans en Duits) is dat het *Europees Referentiekader (ERK)*. Bij het ontwikkelen van de basis- en keuzemodules zijn de keuzes zo gemaakt dat alle kerndoelen in de onderbouw aan bod komen. In de eerste twee leerjaren wordt tenminste 14,25 uur onderwijs verzorgd op basis van de kerndoelen (WVO art 11c, lid 1b). Omdat er voor Duits en Frans geen kerndoelen zijn vastgesteld, gebruiken wij bij deze vakken de kerndoelen van Engels als richtlijn.

Op het Eligant kiezen leerlingen voor een groot deel hun eigen route. Kiezen motiveert en zorgt dat leerlingen met meer plezier leren. Een persoonlijke coach helpt leerlingen bij het maken van keuzes. De leerling spreekt zijn coach iedere drie weken in een individueel gesprek. De coach legt de belangrijkste gespreksonderwerpen en gemaakte afspraken vast in ons leerlingvolgsysteem (Somtoday). Docenten van de leerling hebben leesrechten. Daarnaast vindt er in ieder geval vier keer per jaar een driehoeksgesprek plaats tussen de leerling, de ouder(s) en de coach.

2 Taalbeleid

Ons taalbeleid richt zich op de taalontwikkeling van alle leerlingen.

2.1 Actualiteit in de klas

Tijdens de eerste 10 tot 15 minuten van ieder ochtendmaatwerkuur in klas 1 en 2 wordt er aandacht besteed aan actualiteit. De leerlingen kijken, lezen en/of bespreken het nieuws van de dag. In de klas wordt bijvoorbeeld de ochtenduitzending van het Jeugdjournaal gekeken, online een jongerenkrant gelezen of een nieuwsitem uit een journaal besproken. De docent en de leerlingen bepalen samen hoe ze hier vorm aan geven. De mediatheek heeft bruikbare websites op [haar site](#) verzameld.

2.2 Vrij lezen

Een aandachtspunt binnen de school is het vergroten van de taalvaardigheid van de leerlingen. Daarom krijgen de leerlingen in klas 1 en 2 leestijd tijdens de eerste 10 tot 15 minuten van ieder middagmaatwerkuur. Het mag jeugdliteratuur zijn (fictie), maar ook een tijdschrift of krant (non-fictie). Om verleidingen van het internet te voorkomen, lezen we vanaf papier of een e-reader. Alles mag gelezen worden, van *Donald Duck* tot literatuur – als er maar gelezen wordt.

De docenten Nederlands begeleiden de leerlingen in hun leesontwikkeling. In de mediatheek van de school hebben alle boeken een niveauaanduiding volgens de werkwijze van *Lezen voor de lijst*. De docenten en medewerkers van de mediatheek stimuleren de leerlingen om hun leesniveau te verhogen door ervaring op te doen op een bepaald leesniveau en vervolgens een niveau hoger te gaan lezen.

2.3 Niveau in beeld

Op het Eligant Lyceum spelen de coach, taalcoach¹, onderwijscoördinator, teamleider, ouder(s) en leerling cruciale rollen bij het in beeld brengen en in de gaten houden van het niveau en eventuele achterstanden. Een beschrijving van de rollen en de verantwoordelijkheden van alle betrokkenen staat beschreven in de *Elig(h)antleiding*. Hieronder staat beschreven hoe wij niveau in beeld brengen en houden.

2.3.1 Aansluiting leerlingvolgsysteem vorige school

Bij de aanmelding van nieuwe leerlingen leveren de basisscholen gegevens aan vanuit hun leerlingvolgsysteem. De scores van begrijpend lezen, rekenen en spelling op de methodeonafhankelijke toetsen van de basisschool worden door de leerlingenadministratie overgenomen in ons leerlingvolgsysteem. Wanneer leerlingen op minimaal twee van deze drie gebieden onder niveau (voor atheneum- en gymnasiumleerlingen betekent dit twee scores lager dan I, voor havoleerlingen betekent dit twee scores lager dan II²) scores, worden deze leerlingen tijdens maatwerkuren begeleid om de achterstand weg te werken.

2.3.2 Leerlingvolgsysteem Eligant Lyceum

In de eerste drie leerjaren worden digitale methodeonafhankelijke adaptieve toetsen van *Diatoetsen* afgenomen voor de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde. In oktober vindt de nulmeting in leerjaar 1 plaats. In het voorjaar worden de volgtoetsen in leerjaar 1, 2 en 3 afgenomen. De scores van deze toetsen worden naast de gegevens van de basisschool gelegd. De onderwijscoördinator bepaalt op basis van de analyse welke ondersteuningsbehoefte leerlingen hebben en wat een passend aanbod is. De onderwijscoördinator verzamelt alle gegevens en informeert coaches, vakdocenten en taalcoach. De vakdocenten zorgen voor een passend aanbod. De coach bespreekt met de leerling het traject. Dit wordt tijdens de driehoeksgesprekken met ouders besproken en vastgelegd in Somtoday.

Zo wordt duidelijk welke leerlingen een structurele achterstand hebben op de gebieden begrijpend lezen, woordenschat, spelling, Engels begrijpend lezen, Engelse woordenschat, rekenen en/of wiskunde.

De coach bespreekt de resultaten van de Diatoetsen met al zijn coachleerlingen. Als er sprake is van taalachterstand of een rekenachterstand, dan wordt samen met de leerling en ouder(s) (en in overleg met de betreffende vakdocent) een plan van aanpak gemaakt om de achterstanden te bestrijden³. Dat kan door het volgen van keuzemodules voor taal of rekenen, maar het kan ook door het verplicht volgen van een speciaal maatwerkuren Nederlands of Engels voor leerlingen met een taalachterstand of een speciaal maatwerkuren rekenen voor leerlingen met een rekenachterstand.

Zo zijn er voor Nederlands de keuzemodules *Vaardig lezen* en *Woordenschatkist* die gevolgd kunnen worden en voor Engels kan er meer tijd ingepland worden voor het trainen van de taalvaardigheid met *Reading Assistant*. Het aantal maatwerkuren dat beschikbaar is voor het verbeteren van de taalvaardigheid en rekenvaardigheid is flexibel. Door de wijze waarop wij ons onderwijs

¹ De taalcoach is een docent of medewerker van de school die gespecialiseerd is in taal en waarbij leerlingen, ouders én docenten terecht kunnen voor advies. De naam van de taalcoach is te vinden op de website van de school.

² Er zijn vijf scores mogelijk. Score I: percentielscore beste 20%, score II 20% daaronder, et cetera.

³ Uiteraard zijn er ook leerlingen die een taalachterstand hebben omdat ze uit een ander land komen of omdat ze heel lang in het buitenland hebben gewoond. Ook deze leerlingen worden gezien en kunnen aan hun taalachterstand werken in keuzemodules en in maatwerkuren.

georganiseerd hebben, kan het aantal maatwerkuren (en de invulling daarvan) aangepast worden aan de behoefte van de leerling.

Ter voorbereiding op de driehoeksgesprekken bespreekt de teamleider samen met de onderwijscoördinator de leerlingen met de coach. Dan wordt steeds bekeken of de geboden ondersteuning het juiste effect heeft gehad en de leerling wellicht kan stoppen met de extra ondersteuningsuren of dat de ondersteuning aangepast moet worden. Vervolgens bespreekt de coach dit tijdens het driehoeksgesprek met de leerling en ouders.

3 Maatwerk in de middenbouw en bovenbouw

Het uitgangspunt is dat alle leerlingen aan het eind van leerjaar 3 een eventuele taal- of rekenachterstand hebben ingelopen. Als uit het resultaat van de Diatoetsen in klas 3 blijkt dat een leerling een taal- of rekenachterstand heeft, volgt er een persoonlijk maatwerktraject waarbij de leerling, ouder(s) en coach samen afspraken maken hoe de taal- of rekenachterstand (alsnog) ingelopen kan worden. Het persoonlijk maatwerktraject voor Engels en/of Nederlands wordt besproken met de taalcoach. Na akkoord van de taalcoach wordt het traject opgestart en aan het einde van het leerjaar geëvalueerd. Uiteindelijk doen alle leerlingen eindexamen in Nederlands en Engels. Daarmee wordt het uitstroomniveau van de leerling vastgesteld.

4 Rekenen

In de reguliere lessen wiskunde wordt (als onderdeel van het curriculum) aandacht besteed aan rekenen. De docenten hebben de verschillende rekenvaardigheden in kaart gebracht per leerjaar en deze worden ook (formatief) getoetst. In het eerste kwartaal van leerjaar 1 is een nulmeting. In het voorjaar is de één-meting. De tweede meting is in klas 2, ook in het voorjaar.

Als leerlingen de rekenvaardigheden niet beheersen, kunnen ze tijdens maatwerkuren specifieke rekenhulplessen krijgen, net zo lang totdat ze de rekenvaardigheden voldoende afsluiten. Dit is een persoonlijk maatwerktraject.

Het persoonlijk maatwerktraject voor rekenen wordt besproken met de docent wiskunde van de betreffende leerling. Alle leerlingen moeten aan het einde van de onderbouw de referentieniveaus beheersen.

In de bovenbouw onderhouden leerlingen hun rekenvaardigheden door ze te gebruiken bij wiskunde en andere vakken. Dit is geïntegreerd in de verschillende curricula en wordt als onderdeel hiervan getoetst.

Leerlingen die geen eindexamen doen in het vak wiskunde, moeten een schoolexamen rekenen doen. Dit examen is gebaseerd op de referentieniveaus (havo moet minimaal 3F behalen). Om de leerlingen voor te bereiden op het schoolexamen rekenen, volgen ze tijdens specifieke maatwerkuren een programma rekenen. Iedere leerling heeft het recht op één herkansing voor het schoolexamen rekenen. Het cijfer rekenen komt voor de leerlingen die dit schoolexamen hebben gedaan op het diploma te staan maar telt niet mee in de slaag- zakregeling.

5 (Moderne) vreemde talen in de onderbouw

Het feit dat leerlingen een keuzemogelijkheid hebben voor de vreemde talen⁴ is passend in het onderwijsconcept van het Eligant. Uiteraard houden we ons daarbij aan de wettelijke regelingen. In het schema hieronder staat de [letterlijke wettekst](#) (links) met daarnaast (rechts) de uitwerking hiervan op het Eligant.

Letterlijke wettekst:	Betekenis op Eligant:
1. Het onderwijsprogramma in de eerste drie leerjaren aan een school voor vwo en een school voor havo omvat tevens onderwijs in Franse taal en Duitse taal.	Het onderwijsprogramma in de eerste drie leerjaren bevat tevens Duits en Frans.
2. Het bevoegd gezag kan een leerling van een school als bedoeld in het eerste lid ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in Franse taal of Duitse taal, indien de leerling onderwijs volgt in Spaanse taal, Russische taal, Italiaanse taal, Arabische taal, Turkse taal of, in het vwo, Chinese taal en cultuur.	De schoolleiding kan een leerling ontheffing verlenen van het volgen van Frans of Duits, wanneer een leerling Spaans, Russisch, Italiaans, Arabisch, Turks of, op het vwo, Chinees volgt.
3. Het bevoegd gezag kan een leerling van een school als bedoeld in het eerste lid ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in Franse taal of Duitse taal dan wel in beide talen, indien de leerling a. voor de eerste maal tot een school voor havo of een school voor vwo is toegelaten, b. is geplaatst in een hoger leerjaar dan het eerste, c. voordien buiten Nederland vergelijkbaar onderwijs heeft gevolgd, en d. daarbij geen of te weinig onderwijs in de desbetreffende taal of talen heeft gevolgd.	De schoolleiding kan een leerling ontheffing verlenen van Frans en/of Duits wanneer de leerling a. voor de eerste keer tot een school voor havo of vwo (in dit geval het Eligant Lyceum) is toegelaten; b. is geplaatst in klas 2 of hoger; c. voor die tijd buiten Nederland vergelijkbaar onderwijs volgde en d. daarbij geen of te weinig onderwijs in Duits en/of Frans volgde.
4. In de eerste drie leerjaren van een gymnasium wordt tevens onderwijs verzorgd in Latijnse taal en cultuur en Griekse taal en cultuur.	Specifiek voor het gymnasium verzorgt het Eligant Latijn en Grieks in de eerste drie leerjaren.

5.1 Praktische uitwerking onderwijs moderne vreemde talen

In klas 1 en 2 maken alle leerlingen kennis met Frans en Duits. Ze volgen de lessen en rondes basismodules en keuzemodules (op niveau) af. De ervaring leert dat er een aantal leerlingen is dat moeite heeft met het volgen van Duits én Frans naast het verplichte Engels. Voor deze leerlingen is het volledig 'moeten' volgen van dit talige programma soms echt te zwaar. Aan de andere kant is het wel van belang al onze leerlingen in aanraking te brengen met deze twee talen zodat ze zich in het buitenland met deze taal enigszins kunnen redden. In het schooljaar 2023 – 2024 en 2024 – 2025 bieden de docenten Duits en Frans binnen de basismodules in leerjaar 1, 2 en 3 een 'verdund

⁴ Dit geldt niet voor het vak Engels omdat Engels tot de kernvakken behoort en alle leerlingen hierin examen moeten doen.

programma' aan voor leerlingen die heel veel moeite hebben met een of met beide moderne vreemde talen⁵. Op deze manier blijven ook deze leerlingen Duits en Frans volgen tot aan het keuzemoment in leerjaar 3, maar raken ze niet gedemotiveerd omdat ze overvraagd worden. Leerlingen die het verdunde programma⁶ volgen, kunnen bij de vakkenpakketkeuze in leerjaar 3 niet meer kiezen voor de betreffende taal / talen in het eindexamenpakket. Het volgen van het verdunde programma kan dus alleen, als de leerling, de ouders en de coach de consequenties hiervan goed besproken hebben en als deze afspraak vast komt te liggen in het leerling dossier. De teamleider geeft daarvoor uiteindelijk een akkoord.

Er bestaat een mogelijkheid tot maatwerk voor leerlingen om, in plaats van Frans of Duits, eindexamen te doen in Spaans, Italiaans, Russisch, Turks, Chinees⁷ en Arabisch. Aan de hand van een instaptoets wordt bepaald of een leerling gebruik kan maken van deze mogelijkheid. Deze optie kan passend zijn voor leerlingen die één van deze talen als moedertaal hebben of langere tijd in bijvoorbeeld een Spaanstalig land hebben gewoond. Leerlingen die deze route volgen, moeten voldoen aan de examenrichtlijnen. Daarbij moet het onderwijs in de betreffende taal in principe zelfstandig en zonder begeleiding van school gevolgd worden.

Voor leerlingen die graag een moderne vreemde taal leren, bieden wij voor zowel Duits, Engels als Frans versterkt talenonderwijs aan. Hierbij kunnen leerlingen vanaf leerjaar 3 een internationaal erkend certificaat behalen. Zie voor meer informatie over het versterkt talenonderwijs onze website.

Zowel in de lessen als in maatwerkuren streven de talendocenten ernaar om de leerlingen zich zoveel mogelijk op hun eigen niveau te laten ontwikkelen. Daardoor volgen alle leerlingen de lessen Duits, Engels en Frans met veel plezier bij ons op school.

5.2 Maatwerk in het volgen van de moderne vreemde talen

In de onderbouw van de havo en van het vwo kunnen leerlingen op basis van een dyslexieverklaring **géén** ontheffing krijgen voor het volgen van Frans en/of Duits. Op grond van een officiële dyslexieverklaring kunnen ouder(s) en leerling bij de schoolleiding wel een (lichter) maatwerkprogramma aanvragen voor het programma van Duits en/of Frans in leerjaar 1 en 2. Zie hoofdstuk 7 en bijlage 1 voor een verdere uitwerking van dit punt.

In enkele individuele gevallen kost het leren van twee extra moderne vreemde talen (naast Engels) zoveel energie, dat het de overstap van de onderbouw naar de middenbouw van de betreffende leerling belemmert. In dat geval kan er, na overleg met de coach en met instemming van de teamleider, maatwerk geboden worden met betrekking tot het laten vallen van Duits of Frans **direct bij de start** van het derde leerjaar. De leerling besteedt dan de vrijgekomen tijd aan Engels en aan de moderne vreemde taal die hij nog wel volgt.

Bij het vervroegd laten vallen van Duits of Frans aan het einde van klas 2 wordt altijd de decaan betrokken om de gevolgen van het laten vallen van de taal voor de profielkeuze en de eventuele verdere studiekeuze te bespreken met de leerling en zijn ouders.

⁵ In mei 2025 evalueren we deze regeling en besluiten daarna of we op deze wijze verder werken.

⁶ Er wordt niet alleen inhoudelijk een eenvoudiger programma aangeboden, ook in de hoeveelheid keuzemodules komt verlichting.

⁷ Chinees mag alleen op het vwo, niet op de havo.

6 Wettelijke ontheffing in de bovenbouw

In de bovenbouw van het atheneum⁸ kan het bevoegd gezag een leerling **wel** ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in de taal genoemd in artikel 26b, eerste lid, onder c⁹, in de volgende gevallen:

- a) de leerling voor de eerste maal tot een school voor havo of een school voor vwo is toegelaten, is geplaatst in een hoger leerjaar dan het eerste, voordien buiten Nederland vergelijkbaar onderwijs heeft gevolgd, en daarbij geen of te weinig onderwijs in de desbetreffende taal of talen heeft gevolgd;
- b) de leerling heeft een stoornis die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuiglijke stoornis die effect heeft op taal;
- c) de leerling heeft een andere moedertaal dan de Nederlandse taal of de Friese taal;
- d) de leerling volgt onderwijs in het profiel natuur en techniek of het profiel natuur en gezondheid en het onderwijs in de taal verhindert naar verwachting een succesvolle afronding van de opleiding.

Bij toepassing van dispensatie, wordt de taal in de bovenbouw vervangen door een van de vakken of programmaonderdelen, genoemd in artikel 26b, derde tot en met zesde lid, of in het zevende lid, onder c of d, met een normatieve studielast van ten minste 440 uren, ter keuze van de leerling, voor zover het bevoegd gezag deze als zodanig aanbiedt.

6.1 Doorstroom van havo naar atheneum

Een leerling die met een havodiploma naar het atheneum gaat, krijgt vrijstelling voor vakken die al op atheneumniveau zijn afgerond met een examen (deze vakken kunnen op atheneumniveau gevolgd en afgerond zijn in plaats van op havoniveau of zijn als extra vak(ken) op atheneumniveau gevolgd, naast het reguliere havo-programma).

Een leerling die na het behalen van het havodiploma overstapt naar het atheneum, moet naast Engels ook Duits en/of Frans (gaan) volgen¹⁰. De tweede moderne vreemde taal is onderdeel van het gemeenschappelijk deel van de atheneumopleiding. Ongeacht de profielkeuze zullen havo-leerlingen die instromen in atheneum 5 examens moeten doen in een tweede moderne vreemde taal.

Voor leerlingen met een havodiploma zonder Duits en Frans wordt door het DOT (docentenontwikkelteam) een inhaalprogramma opgesteld. De leerlingen starten met een instaptoets om het startniveau vast te stellen. Aan de hand van de uitslag van deze instaptoets stelt de vakdocent, samen met de leerling, een plan van aanpak op. De leerlingen volgen in ieder geval in het laatste deel van het schooljaar in havo 5 (de weken na het centraal examen) lessen Duits en/of Frans in 4 atheneum. Voor de zomervakantie is een tweede meetmoment.

Daarvoor gelden de volgende uitgangspunten:

- Als leerlingen op niveau zijn, kunnen ze 'gewoon' van start in 5 atheneum.

⁸ Voor leerlingen op de havo en het gymnasium is wettelijk geen ontheffingsmogelijkheid geregeld, omdat op de havo voor een profiel zonder taal gekozen kan worden en in het gymnasium de klassieke taal in plaats van de tweede moderne vreemde taal komt.

⁹ Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Italiaanse taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur, Chinese taal en cultuur of Friese taal en cultuur ter keuze van de leerling, voor zover het bevoegd gezag deze vakken aanbiedt.

¹⁰ De uitzonderingen op deze regel die voor vwo-leerlingen gelden, gelden ook voor leerlingen die instromen vanuit de havo.

- Als leerlingen een te grote achterstand hebben om in 5 atheneum van start te gaan, volgen ze een extra cursus voor de betreffende taal in de zomervakantie (bijvoorbeeld zomerschool).
- Als leerlingen een kleine achterstand hebben, kunnen ze bijvoorbeeld worden gekoppeld aan een tutor-leerling. Uiteraard beheerst deze tutor een hoog niveau op het gebied van de taal die gevolgd moet worden. De tutor krijgt hier een vergoeding voor van de school.
- De docent Duits of Frans in 5 atheneum is verantwoordelijk voor het monitoren van de voortgang van de leerling. Indien nodig kan de docent tussentijds extra ondersteuning aanbieden, bijvoorbeeld in maatwerkuren. Het initiatief hiervoor kan ook bij de leerling liggen.

7 Dyslexie

Dyslexie is een leerstoornis die gekenmerkt wordt door problemen met lezen en schrijven. Leerlingen met dyslexie hebben moeite om van letters en woorden (op papier of digitaal) spraakklanken te maken. Problemen met technisch en begrijpend lezen en problemen met spellen en stellen¹¹, kunnen als de kernproblemen van dyslexie gezien worden¹².

7.1 (In aanmerking komen voor) hulpmiddelen bij dyslexie

Om voor hulpmiddelen op school in aanmerking te komen, hebben leerlingen in het voortgezet onderwijs een dyslexieverklaring nodig. De verklaring beschrijft welke belemmeringen de dyslexie veroorzaakt en welke hulpmiddelen nuttig kunnen zijn. Alleen een **BIG-geregistreerde gedragswetenschapper** kan deze dyslexieverklaring afgeven.

De procedure om voor hulpmiddelen op school in aanmerking te komen staat beschreven in *bijlage 1*. Op het Eligant Lyceum worden verschillende aanpassingen en hulpmiddelen geboden aan leerlingen met dyslexie, bijvoorbeeld luisterboeken, voorleessoftware of extra leestijd bij opdrachten en toetsen. Wanneer de coach van een dyslectische leerling aangeeft dat er tijdelijk gerichte ondersteuning nodig is bij bepaalde leervaardigheden, kan een coachtraject van ongeveer vijf tot zes trainingen aangevraagd worden bij de taalcoach. De coach vraagt dit aan na overleg met de leerling en met de ouders/verzorgers van de leerling. De leerling kan dan bijvoorbeeld ondersteuning krijgen bij het omgaan met en acceptatie van dyslexie, het *leren leren*, begrijpend leesstrategieën, planning en organisatie, mindmapping en gebruik van hulpmiddelen zoals *ClaroRead*. In *bijlage 2* staan de faciliteiten voor dyslectische leerlingen genoemd.

Om voor een maatwerktraject voor Duits en/of Frans op school in aanmerking te komen (in de onderbouw) en/of voor ontheffing van Duits en Frans (in de bovenbouw) geldt de procedure zoals beschreven in *bijlage 1*.

¹¹ Het schrijven van teksten

¹² Bron: Braams, T. 2019. Handboek Dyslexie: theorie en praktijk.

Bijlage 1: procedure hulpmiddelen en/of vrijstelling

- 1) De ouder(s)/verzorger(s) doen samen met de leerling een aanvraag voor het gebruik van hulpmiddelen en/of maatwerkprogramma en/of vrijstelling van een moderne vreemde taal bij de teamleider.
- 2) Voordat een verzoek tot het gebruik van extra hulpmiddelen / een maatwerkprogramma / dispensatie in behandeling wordt genomen, moet de leerling kunnen aantonen dat hij, ondanks alle beperkingen, een inspanning heeft geleverd en optimaal gebruik heeft gemaakt van de (leer)strategieën en faciliteiten die hem tot dan toe zijn aangeboden¹³. Daarbij geldt:
 - dat het de verwachting is dat, ondanks hulpmiddelen, het onderwijs in de tweede moderne taal (Frans of Duits) en/of in beide moderne vreemde talen een succesvolle afronding van de atheneumopleiding in de weg staat;
 - dat de leerling in het bezit is van een door een **BIG-geregistreeerde gedragswetenschapper** opgestelde dyslexieverklaring (waarvan een kopie wordt opgeslagen in het leerlingdossier op school).
- 3) De teamleider bespreekt de aanvraag met de taalcoach. De taalcoach onderzoekt of er aan de (hierboven genoemde) wettelijke voorwaarden wordt voldaan.
- 4) De taalcoach bespreekt de dispensatie met de betrokkenen, waaronder in ieder geval de decaan (dit vanwege mogelijke doorstroomeisen voor het vervolgonderwijs). De taalcoach brengt advies uit aan de teamleider. De teamleider legt de complete aanvraag voor aan het bevoegd gezag (de rector).
- 5) Het bevoegd gezag (de rector) neemt de eindbeslissing. De teamleider informeert vervolgens de ouders, de inspectie¹⁴, de betrokken docenten en de taalcoach. De beslissing wordt vastgelegd in het dossier van de leerling.

Als een leerling in de bovenbouw geen Frans én geen Duits volgt, moet hij een ander vak volgen met een normatieve studielast van tenminste 440 uur.

¹³ Dit geldt uiteraard niet voor leerlingen zoals genoemd in paragraaf 5, artikel 21 lid 3.

¹⁴ De inspectie wordt alleen geïnformeerd als het gaat om een vrijstelling in de bovenbouw.

Bijlage 2: onderwijsfaciliteiten ter ondersteuning

- ✓ De taalcoach helpt de dyslectische brugklasleerlingen in de eerste weken tijdens een maatwerkuur met hoe zij kunnen leren en hoe de faciliteiten gebruikt kunnen worden.
- ✓ Dyslectische leerlingen krijgen extra tijd voor het maken van een toets (of ze krijgen een paar vragen minder). Op het eindexamen geldt een half uur extra tijd per vak, ongeacht de duur van het examen.
- ✓ Bij ons op school geldt: BYOD (*Bring Your Own Device*). Leerlingen brengen hun eigen laptop mee naar school als ondersteuning van het leren. Als dyslectische leerlingen beschikken over een laptop, adviseren wij ouders/verzorgers om het programma *ClaroRead* te installeren (kosten voor een thuislicentie zijn 97,50 en deze kan via school aangeschaft worden door de ouders).
- ✓ Het programma *Woordjes leren met WRTS* wordt aangeraden te gebruiken voor het leren van woordjes voor een toets (kosten hiervoor zijn 2 euro per maand).
- ✓ Ouders kunnen via *Dedicon* gesproken lesboeken aanschaffen zodat de leerling hier thuis mee aan het werk kan. De kosten voor deze gesproken boeken kunnen, nadat hierover vooraf overleg is geweest met de teamleider, bij school gedeclareerd worden. Op deze manier heeft de leerling op zijn/haar eigen laptop altijd de gesproken lesboeken bij zich.
- ✓ Wanneer leerlingen zelf onvoldoende in staat zijn de toetsen goed te lezen kunnen ze, indien mogelijk, kiezen voor de faciliteit *voorgelezen toets*. Wij werken met het programma *ClaroRead*. De leerlingen kunnen van deze faciliteit in ieder geval tijdens tentamens en tijdens het eindexamen gebruikmaken. Soms kan dit ook bij gewone toetsen, maar dan moeten ze dit vooraf vragen aan en regelen met de docent. Het gebruik van *ClaroRead* is organisatorisch niet altijd mogelijk.